

VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH PRÁV A POVINOSTÍ VLASTNÍKŮ A PROVOZOVATELŮ VODOVODŮ A KANALIZACÍ PRO VEŘEJNOU POTŘEBU

Dále uvedený přehled práv vyplývá z jednotlivých ustanovení ZVaK a je členěn podle toho, zda se jedná o povinnosti, které může vlastník ze zákona zajišťovat prostřednictvím provozovatele, případně si u provozovatele zajistit potřebnou součinnost. Jedná se tedy o tyto okruhy činností včetně zákonných povinností či práv vlastníka a provozovatele vodovodu a kanalizace:

- Činnosti, které je povinen vykonávat vlastník, aniž je oprávněn je smluvně přenášet na provozovatele;
- Činnosti, které je povinen vykonávat vlastník, ale je účelné a efektivní sjednat součinnost provozovatele při jejich zajišťování;
- Činnosti, které je povinen zajistit vlastník, ale je oprávněn pověřit jejich výkonem provozovatele;
- Činnosti, které je povinen, či oprávněn zajišťovat provozovatel;
- Ostatní práva a povinnosti vlastníka a provozovatele ve vztahu k odběratelům či jiným subjektům.

1. Činnosti, které je povinen vykonávat vlastník, aniž by je byl oprávněn přenášet na provozovatele:

§ 5 odst. 3 ZVaK	Povinnost bezplatného předávání vybraných údajů z majtkové evidence vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu a z jejich provozní evidence, stanovené prováděcím právním předpisem vodoprávnímu úřadu, a to každoročně vždy do 28. února za předcházející kalendářní rok.
§ 8 odst. 12 ZVaK	Poskytnout na vyžádání ve lhůtě stanovené ve výzvě MZe projektovou dokumentaci nových nebo obnovovaných vodovodů nebo kanalizací pro veřejnou potřebu, včetně specifikace nákladů na jejich výstavbu nebo obnovu.
§ 14 odst. 3 ZVaK	Povinnost před podáním žádosti o vydání kolaudačního souhlasu pro stavbu kanalizace zajistit zpracování kanalizačního řádu, který stanoví nejvyšší přípustnou míru znečištění odpadních vod vypouštěných do kanalizace, popřípadě nejvyšší přípustné množství těchto vod a další podmínky jejího provozu. Kanalizační řád je vlastník kanalizace povinen předložit před podáním žádosti o vydání kolaudačního souhlasu stavby kanalizace vodoprávnímu úřadu ke schválení.

2. Činnosti, které je povinen zajistit vlastník, ale je účelné a efektivní sjednat součinnost provozovatele při jejich zajišťování

§ 5 odst. 1 ZVaK	Povinnost na své náklady zajistit průběžné vedení majetkové evidence vodovodů a kanalizací v majetku vlastníka
§ 5 odst. 2 ZVaK	Povinnost na své náklady zajistit průběžné vedení provozní evidence, kterou tvoří záznamy o zdrojích povrchových a podzemních vod využívaných na vodu dodávanou vodovody, výkresová dokumentace vodovodu nebo kanalizace, nákladové listy, cenové kalkulace, plán kontrol jakosti vod v průběhu výroby pitné vody, plán kontrol míry znečištění odpadních vod, provozní deník a dále provozní řády vedené podle zvláštních právních předpisů
§ 8 odst. 4 ZVaK	Povinnost umožnit napojení vodovodu nebo kanalizace jiného vlastníka, pokud to umožňují kapacitní a další technické požadavky; současně je povinností vlastníků provozně souvisejících vodovodů nebo kanalizací uzavřít dohodu podle §8 odst. 3
§ 8 odst. 11 ZVaK	Povinnost zpracovat a realizovat Plán financování obnovy vodovodů a/nebo kanalizací, a to na dobu nejméně 10 kalendářních let
§ 8 odst. 12 ZVaK	Povinnost poskytnout na vyžádání ve lhůtě stanovené ve výzvě MZe údaje o technickém stavu vodovodů nebo kanalizací vlastníka
§ 16 odst. 5 ZVaK	Povinnost stanovit množství odebrané vody z hydrantů a veřejných výtokových stojanů, není-li měřeno vodoměrem, a to na podkladě výpočtu vycházejícího z účelu použití odebrané vody a místních podmínek

3. Činnosti, které je povinen zajistit vlastník, ale je oprávněn pověřit jejich výkonem provozovatele

§ 8 odst. 5 ZVaK	Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, je povinen umožnit připojení na vodovod nebo kanalizaci a dodávat pitnou vodu nebo odvádět odpadní vody a čistit odpadní vody, pokud to umožňují kapacitní a technické možnosti těchto zařízení. Připojení vodovodní nebo kanalizační přípojky a uzavření smlouvy o dodávce pitné vody nebo odvádění a čištění odpadních vod nesmí být podmiňovány vyžadováním finančních nebo jiných plnění. Náklady na realizaci vodovodní přípojky na vodovod nebo kanalizační přípojky na kanalizaci hradí osoba, které je umožněno připojení. Materiál na odbočení přípojek a uzávěr vodovodní přípojky hradí vlastník vodovodu nebo kanalizace.
§ 8 odst. 6 a 7 ZVaK	Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, je povinen uzavřít písemnou smlouvu

	o dodávce vody nebo odvádění odpadních vod s odběratelem.
§ 8 odst. 8 ZVaK	Vlastník vodovodu nebo kanalizace může provést zásah do vodovodu nebo kanalizace pouze po předchozím projednání s provozovatelem, pokud není provozní smlouvou stanoveno jinak
§ 8 odst. 10 ZVaK	Povinnost vlastníka, resp. provozovatele umožnit přístup k vodovodu a umožnit bezplatný odběr vody jednotkám požární ochrany při záchranných a likvidačních pracích, pokud není v místě dostupný jiný dostatečný zdroj vody.
§ 8 odst. 13 ZVaK	Vlastník vodovodu má právo na úplatu za dodávku pitné vody (dále jen "vodné"), pokud ze smlouvy uzavřené podle § 8 odstavce 2 ZVaK nevyplývá, že vodné se platí provozovateli vodovodu (§ 20). Právo na vodné vzniká vtokem vody do potrubí napojeného bezprostředně za vodoměrem, a není-li vodoměr, vtokem vody do vnitřního uzávěru připojeného pozemku nebo stavby, popřípadě do uzávěru hydrantu nebo výtokového stojanu. Vodné je úplatou za pitnou vodu a za službu spojenou s jejím dodáním. Právo na úplatu pevné složky vodného vzniká podle podmínek stanovených ve smlouvě uzavřené podle § 8 odstavce 6 ZVaK. Takové sjednání je možné ode dne účinnosti obecně závazné vyhlášky obce vydané v samostatné působnosti obce nebo rozhodnutím nejvyššího orgánu právnické osoby, která je vlastníkem vodovodů a kanalizací podle § 20 odst. 4 ZVaK.
§ 8 odst. 14 ZVaK	Vlastník kanalizace má právo na úplatu za odvádění odpadních vod (dále jen "stočné"), pokud ze smlouvy uzavřené podle § 8 odstavce 2 ZVaK nevyplývá, že stočné se platí provozovateli kanalizace (§ 20). Právo na stočné vzniká okamžikem vtoku odpadních vod do kanalizace. Stočné je úplatou za službu spojenou s odváděním a čištěním, nebo jiným zneškodňováním odpadních vod. Právo na úplatu pevné složky stočného vzniká podle podmínek stanovených ve smlouvě uzavřené podle § 8 odstavce 6 ZVaK, v níž je sjednána dvousložková forma stočného. Takové sjednání je možné ode dne účinnosti obecně závazné vyhlášky obce vydané v samostatné působnosti obce nebo rozhodnutím nejvyššího orgánu právnické osoby, která je vlastníkem vodovodů a kanalizací podle § 20 odst. 4 ZVaK.
§ 9 odst. 2 ZVaK	Zásah do vodovodu nebo kanalizace může provést provozovatel pouze se souhlasem vlastníka, pokud není provozní smlouvou stanoveno jinak.
§ 16 odst. 1 ZVaK	Množství dodané vody měří provozovatel vodoměrem, který je stanoveným měřidlem podle zvláštních právních předpisů. Jiný způsob určení množství dodané vody může stanovit v odůvodněných případech pouze vlastník vodovodu, popřípadě provozovatel vodovodu, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, a to se souhlasem odběratele.
§ 20 odst. 8 ZVaK	Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě jejich provozovatel, pokud tak vyplývá z provozní smlouvy, je povinen předložit odběrateli na jeho žádost úplný výpočet ceny pro vodné a stočné podle struktury

	uvedené v § 20 odst. 9 ZVaK.
§ 36 odst. 2 ZVaK	Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud byl k uzavírání smluv zmocněn, nesmí při uzavírání smlouvy podle § 8 odst. 6 ZVaK jednat v rozporu s dobrými mravy, zejména nesmí odběratele diskriminovat.
§ 36 odst. 3 ZVaK	Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, je povinen předat obecnímu úřadu obce, v jejímž obvodu zajišťuje provoz vodovodu nebo kanalizace, informace s platnými údaji pro možné odběratele k uzavření písemné smlouvy podle § 8 odst. 6 ZVaK o skutečnostech v rozsahu dle § 36 odst. 3 ZVaK.
§ 36 odst. 5 ZVaK	Vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, pokud je k tomu vlastníkem zmocněn, je povinen každoročně nejpozději do 30. dubna kalendářního roku způsobem uvedeným v prováděcím právním předpisu zveřejnit porovnání všech položek výpočtu ceny podle cenových předpisů pro vodné a stočné a dosažené skutečnosti v předchozím kalendářním roce. Vykázaný rozdíl vyšší než 5% hodnot kalkulovaných musí být zdůvodněn. Porovnání je vlastník vodovodu nebo kanalizace, popřípadě provozovatel, povinen zaslat ve stejném termínu a v elektronické podobě a ve stanovené formě MZe. V případě, že v předchozím kalendářním roce bylo zpracováno více kalkulací cen pro vodné a stočné, zveřejní se každá platná kalkulace a na MZe se zašle ve stanoveném elektronickém způsobu předání i součtová kalkulace.

4. Činnosti, které je povinen, případně oprávněn zajišťovat provozovatel

§ 3 odst. 7 ZVaK	Povinnost zajišťovat opravy a údržbu vodovodních přípojek a kanalizačních přípojek uložených v pozemcích, které tvoří veřejné prostranství ze svých provozních nákladů
§ 6 ZVaK	Osoba, která hodlá provozovat vodovod nebo kanalizaci požádá Krajský úřad o vydání povolení k provozování
§ 9 odst. 1 ZVaK	Povinnost provozovat vodovod nebo kanalizaci v souladu s právními předpisy, kanalizačním řádem, podmínkami stanovenými pro tento provoz rozhodnutími správních úřadů a v souladu s uzavřenou provozní smlouvou a dohodou podle § 8 odst. 3 ZVaK, pokud se jedná o vodovod nebo kanalizaci provozně související.
§ 9 odst. 3 ZVaK	Povinnost předat obci na její žádost přehled zjištěných ukazatelů jakosti vody za minulý rok nejpozději do 30 dnů ode dne vyžádání.
§ 9 odst. 4 ZVaK	Povinnost vůči stavebníkovi přeložky vodovodu nebo kanalizace sdělit mu své písemné stanovisko k navrhované přeložce vodovodu nebo kanalizace nejpozději do 30 dnů od doručení žádosti (§ 24 odst. 2 ZVaK).

§ 9 odst. 5 ZVaK	Oprávnění přerušit nebo omezit dodávku vody nebo odvádění odpadních vod bez předchozího upozornění jen v případech živelní pohromy, při havárii vodovodu nebo kanalizace, vodovodní přípojky nebo kanalizační přípojky nebo při možném ohrožení zdraví lidí nebo majetku. Přerušeni nebo omezení dodávky vody je provozovatel povinen bezprostředně oznámit územně příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví, vodoprávnímu úřadu, nemocnicím, operačnímu středisku hasičského záchranného sboru kraje a dotčeným obcím. Tato povinnost se nevztahuje na přerušeni nebo omezení dodávky vody pouze havárií vodovodní přípojky.
§ 9 odst. 6 ZVaK	Oprávnění přerušit nebo omezit dodávku vody a odvádění odpadních vod do doby, než pomine důvod přerušeni nebo omezení v případech stanovených tímto ustanovením ZVaK.
§ 9 odst. 7 ZVaK	Povinnost oznámit odběrateli v případě přerušeni nebo omezení dodávek vody nebo odvádění odpadních vod toto přerušeni nebo omezení dodávek vody nebo odvádění odpadních vod ve lhůtách stanovených tímto ustanovením ZVaK.
§ 9 odst. 8 ZVaK	Oprávnění v případě přerušeni nebo omezení dodávky vody nebo odvádění odpadních vod podle § 9 odstavce 5ZVaK nebo § 9 odstavce 6 písm. a) ZVaK stanovit podmínky tohoto přerušeni nebo omezení a je povinen zajistit náhradní zásobování pitnou vodou nebo náhradní odvádění odpadních vod v mezích technických možností a místních podmínek.
§ 9 odst. 9 ZVaK	Povinnost neprodleně odstranit příčinu přerušeni nebo omezení dodávky vody nebo odvádění odpadních vod podle § 9 odstavce 5ZVaK nebo § 9 odstavce 6 písm. a) ZVaK a bezodkladně obnovit dodávku vody nebo odvádění odpadních vod.
§ 9 odst. 12 ZVaK	Povinnost poskytnout na vyžádání ve lhůtě výzvou stanovené MZe údaje, které se týkají technického stavu vodovodu nebo kanalizace, které provozuje, údaje o vynaložených provozních nákladech a údaje o výpočtu ceny podle cenových předpisů pro vodné a stočné podle § 20odst. 9ZVaK.
§13 odst. 3 ZVaK	Povinnost provádět odběry vzorků surové vody v místě odběru před její vlastní úpravou a provádět jejich rozборы a celkové výsledky v elektronické podobě a ve stanoveném formátu zasílat krajskému úřadu a příslušnému správci povodí jednou ročně do 31. března za předchozí kalendářní rok
§14 odst. 5ZVaK	Povinnost zajistit provádění odběrů vzorků odpadní vody a její rozборы
§16 odst. 3 ZVaK	Povinnost provést osazení, údržbu a výměnu vodoměru
§36 odst. 6 ZVaK	Povinnost po zjištění zhoršení jakosti dodávané pitné vody bez prodlení toto oznámit orgánu ochrany veřejného zdraví a krajskému úřadu a dále postupovat podle zákona o ochraně veřejného zdraví

5. Ostatní práva a povinnosti vlastníka a provozovatele ve vztahu k odběratelům a dalším subjektům

§ 7 odst. 1 ZVaK	Právo vlastníka vodovodu nebo kanalizace za účelem kontroly, údržby nebo stavební úpravy vodovodu nebo kanalizace vstupovat, vjíždět na příjezdné, průjezdné a vodovodem nebo kanalizací přímo dotčené cizí pozemky, a to způsobem, který co nejméně zatěžuje vlastníky těchto nemovitostí. Stejně oprávnění má i provozovatel za účelem plnění povinností spojených s provozováním vodovodu a kanalizace.
§ 8 odst. 9 ZVaK	Povinnost vlastníka i provozovatele umožnit přístup k vodovodu nebo kanalizaci osobám, které jsou oprávněny provádět kontrolu kvalitního a plynulého provozování vodovodů nebo kanalizací a jejich technického stavu nebo činit jiná nezbytná opatření ke zjištění plnění povinností stanovených ZVaK a zvláštními zákony.
§ 15 odst. 3 ZVaK	Právo vlastníka nebo provozovatele vodovodu neodpovídat za škody a ušlý zisk vzniklé nedostatkem tlaku vody při omezeném zásobování vodou pro poruchu na vodovodu, při přerušení dodávky elektrické energie, při nedostatku vody nebo z důvodu, pro který je vlastník nebo provozovatel oprávněn dodávku vody omezit nebo přerušit (§ 9 odst. 5 a 6 ZVaK).